

DOCUMENTA

Item una creu de plata per los albatz.

Totas las quals cosas foren entregades y encomenades al Dr. Martí Jaume pre. y Rector de esta Parroquial Iglesia en presencia de Miquel Llorens Company, Matheu Amengual y Pere Arnau Fiol Retgidors lo corrent any de la present Vila, el qual Rd. Dr. Martí Jaume pre. y Rector promet y se obliga cuidar de la seva limpiesa y custodia y donar de ellas, bo, just y leal compte sempre que li sia demanat Omni dilatione etc. Sub pena etc. Super quibus etc. Pro quibus etc., Obli bona etc. De que don fee jo el infrascrit Secretari.

Die xviii mensis dezembris anno
ad Nativitate Domini MDCCLXIII

Dictis die et anno continuant la dita General visita fonch visitade la Iglesia vella y capella de Nostra Sra. de Consolacio per dita su Senyoria Ilma. per medi del Dr. Barthomeu Artigues pre. y Rector de la Vila de Valldemossa visitador elegit per dita su Ilma. lo qual esta a protectio dels honorables Retgidors de dita Vila y se ha manat que de las robas y ornaments de ella se continuan inventari el qual se es continuat en el modo y forma siguent.

Primo duas casullas blancas una de domas y la altre de tefeta.

Item tres casullas vermelles una de tefeta, altre de estam torsut y le altre de escandelari.

Item una casulla de ximallot morada.

Item una de escandelari color verd.

Item una casulla de andiana color negre.

Item altre casulla de escandelari de diferents colors.

Item quatre camis ab sos amits y singulos.

Item uns calis ab se patena tot de plata deurat de or.

Item quatre bossas de corporals de quatre colors.

Item sinch corporals ab ses fioletas.

Item setse purificadors.

Item sis cobricalis de tefeta y un de andiana de diferents colors.

Item vint y vuyt vestidures de Nostra Senyora.

Item sis vestiduras del Santo Christo.

Item devuyt palis de diferents robas y colors.

Item quatre cortinas de cotonina blava per cobrir lo altar y duas morades per cubrir el Sto. Christo.

Item dotse telas de tefeta vermelles y grogas.

Item un missal.

Item una flor de lliri de plata.

Item setse presentalles de plata, tres recades de vidre y quatre anells.

Item una corona deurada de Nostra Senyora.

Item trenta tovalles de altar.

Item quinze tovalles de axugar mans y sis tellollas de lavabo.

Item quinze camissas de Nostra Senyora y altres tantes del Niño Jesus.

Item quinze palias de diferents robas y mostres.

Item una corona de plate que aporta Nostra Senyora y altre del Niño Jesus.

Item dos canelobres de plate.

Item quatre canalobres de llauto y quatre de fust deurats.

Item tres joyas de or.

Item una llantia de plata.

Item duas llantias ab ses bassinas de llauto.

Item dos missals y un faristol per cantar en el chor.

Item una cadira de repos.

Item una vestidura de Nostra Senyora ab que se diu per tradicio que fonch trobade engastade dedins de un vidre.

Item una sacra ab Lavabo y Evangeli de St. Juan.

Item dos faristols de altar.

Item una campaneta sobre la taulade.

Item dos bassinas de llauto.

Item una flor de lliri de plata que te Nostra Senyora ab las mans.

Totas las quals cosas foren entregades y encomenades a Juan Portell donat de dita Capella y Oratori de Nostra Sra. de Consolacio en presencia de Miquel Llorens Company, Matheu Amengual y Pera Arnau Fiol, Regidors lo corrent any de la present Vila de Sant Juan el qual promet cuydar de la sua limpieza

y custodia y en son cas y lloch donar de ellas bo, just y legal compte sempre que li sera demandat. Omni dilatione etc. sub pena, et. Super quibus etc..... De que don fe jo el infrascrit Secretari.

A continuación siguen las «Ordinacions fetas per lo Illm. y Rvm. Señor D. Juan Fernández Zapata bisbe de Mallorca, en la Visita General de la present Vila de Sant Joan als 18 dezembre 1724». Vamos a dar un resumen de las primeras y transcribiremos las últimas que son las más interesantes.

Se ordena a los sacerdotes de la parroquia, bajo pena de dos sueldos, que todos los jueves, después de visperas tengan una hora de conferencia espiritual dando las instrucciones para celebrar dicha reunión. Igualmente se ordena a los mismos que cada año tengan que examinarse de las ceremonias de la misa. Que una vez a la semana, después de visperas, se reúnan en la sacristia y tengan una hora de estudio de solfa y canto llano.

Item ordenam y manam que se mut el confesionari del Rector del presbiteri per raho de distraccions y veure los sacerdotes quant esta en la sacristia.

Item ordenam y manam que lo escola tingue obligacio o cuydado de fer apartar los niños del altar quant se canten los Oficis Divinos a causa que se distreihen los ecclesiastichs.

Item ordenam y manam que se pos una figura de un Sant Christo en el Chor per fer las inclinacions de cap y altres adoracions que se fan en el reso dels Divinos Oficis.

Item ordenam y manam que en las processions y altres funciones a las quals ha de concurrir la Comunidad no pугue el Rector de deliberar a solas sens proposar ho primer a la Comunidad y no essent axi tinga lo dit Rd. Rector de propio pagar la dita processo la charitat acustumada o semblant processo o funcio.

Item ordenam y manam que se llevan las floreras del Altar Mayor per estar aquellas indecents.

Item ordenam y manam que los tefetans del Altar Mayor sien penjats mes alts junt a la gornisa per estar axi mes decentes.

* * *

La Iglesia parroquial de la Vila de Sant Joan de la diocesis de Mallorca se compon de 393 cases: y de personas de comunio 1600 y de confesio 160.

Es Rector de la present Parroquial Iglesia lo Dr. Martí Jaume pre. a qui fonch collade dita Rectoria en virtud de Bullas Apostolicas despetxades en Roma nono calendas Julii 1709 y donat possessori als 5 octubre 1709.

Reddittua dita Rectoria un any ab altre, so es la primicio 800 lliures y las portas 70 lliures un any ab altre.

Te obligacio de celebrar quiscun any el Rector de la present Parroquial Iglesia las misas pro-Populo siguents; a saber es los diumenges, el dia de la Natividad del Senyor, lo dia del Patro.

Te obligacio el Rd. Comu de celebrar quiscun any siscentas quarante una misa cantade com consta en el llibre manual de missas cantades.

Te obligacio el Rd. Comu de celebrar quiscun any com apar del llibre manual y racional sinchsentas vint y una misa baxe.

Te obligacio el Rd. Comu de celebrar quiscun any cent y deu matines en diferents diades, com consta en el capbreu y llibre manual.

Te obligacio el dit Rd. Comu de cantar catorze nocturs de difunts ab diferents diades del any.

Beneficis fundats en la Parroquial Iglesia de Sant Joan

Pere Calderer fundá un benefici en lo altar major de la present Iglesia no consta de la sua fundacio. Posseiex dit benefici Juan Mayol subdiacha en virtud de Bullas Apostolicas per resignacio y reservatio de pensio feta per Jaume Frau diacha possehidor que fonch del dit benefici per gracia a ell feta per se Santidad per se ecclesiastich. Fonch dotat lo dit benefici de 13 lliures 12 sous cens y segons relacio del dit beneficiat percep al present solament 10 lliures cens.

Benefici en la Capella de las Animas.—Fonch fundat lo dit benefici per Michel Barceló; consta la sua fundació en poder del Dr. Barthomeu Mir pre. y secretari del M. Iltre. Capitol als 9 de maig 1713; fonch dotat lo dit bene-

fici de 47 lliures cens y fa de carrechs 15 lliures al any. Posseix lo dit benefici Antoni Barcelo pre. y primer possehidor.

Benefici en lo Altar major.—Funda lo dit benefici lo honorable Sebastia Font natural de la Vila de Sineu; consta ab acte en poder del Dr. Barthomeu Mir pre. Notari Apostolich y Secretari del molt Iltre. Capitol als 22 octubre de 1712. Fonch dotat dit benefici de 50 ll. 18 s. fa de carrechs 18 ll. als aniversaris de la present Iglesia parroquial y sis missas quiscun any. Posseix el present benefici lo Dr. Joan Font pre. primer possehidor, al qual fonch presentat per lo dit Sebastia Font fundador son Pare.

Benefici en lo Altar de N.^a S.^{ra} del Roser.—Fundarenlo dit benefici los magnifichs Francesch Garriga donzell y Juana Julia y Garriga muller del magnifich Jaume Joan Julia Ciuteda Militar; consta de la sua fundacio en poder de Gaspar Mulet notari y Secretari del M. Iltre y Rd. Capitol als 20 dezembre 1641. Posseix lo dit benefici Barthomeu Torrello pre. en virtut de Lletres Apostólicas per pura y llibera resignacio a son favor feta per lo Rd. Michel Joan Cañellas pre. Fonch dotat dit benefici de 28 lliures cens, que al present solament persep 25 lliures. Fa de carrechs dit benefici 6 lliures als aniversaris.

Benefici en lo Altar de las Animas.—Fonch fundat per Amador Fiol natural de la present Vila com consta del acte de la fundacio dels 5 febrer 1627 en lo archiu del M. Iltre. y Rd. Capitol. Fonch dotat lo dit benefici de 26 lliures cens y fa de carrechs 4 lliures al aniversaris de la present Iglesia. Posseix aquest benefici lo M. Rd. Dr. Francesch Danus pre. al present rector de la Vila de Llummajor.

Benefici en lo Altar de N.^a S.^{ra} del Roser.—Fonch fundat per lo honorable Michel Socies menor de Tagament de la Parroquial Iglesia de Montuiri, consta ab acte en la scrivania de la Portio Temporal als 9 dezembre 1619. Fonch dotat de 25 lliures cens y fa de carrechs als aniversaris de la present Iglesia 4 lliures. Posseix lo dit benefici Climent Socies prevere presentat per lo honorable Michel Socies son Pare.

Arch.^o Diocesano: Legajo de Visitas Pastorales.

Por la copia
JUAN MUNTANER

UN INVENTARIO DE 1768

Transcr. por Francisco Oliver

En el archivo particular del médico Don Gabriel Verger Ferriol, y entre los papeles de la familia Mayol que termina con Doña Juana Ana Ferriol Mayol, madre del precitado médico, hallamos el curioso inventario que transcribimos a continuación, sin que hasta el presente hayamos podido localizar los inmuebles a que hace referencia, a pesar de ser familia principal y acomodada como se desprende del mismo documento.

Inventari dels bens y heretat, que foren de Elizabeth Pocoví de la Villa de Sant Joan, muller en segonas nupcias del Honor Joan Florit alias Virgo, y també dels bens y heretat qui foren de Pere Antoni Bauça Ferrer son primer Marit rebut per lo dit Florit son Marit, lo Molt Reverent Senyor Dr. Joachim Parelló Pre. y Rector en la Parroquial de Sant Joan y los Reverends Miquel Fiol Pbre. y Beneficiat en dita Parroquial, y Jordi Company Pbre. Administradors testamentaris elegits per dit efecte per dita Pocovi en son ultim y válido testament, que firma en poder del Notari de baix escrit al 5 Abril del corrent any 1768 que per son obit seguit als 7 de dit mes y any fonc publicat als 8 dels matexos; en lo qual inventari se continuen las cosas sigüents:

Die 8 Mensis Aprilis Anno 1768.

In Dei Nomine etc. Cum ob doli maculam etc.

Primo fonc atrobat unas casas y corral y pati contiguo scituadas dins la present vila en lo carrer de las Parras tingudas y confrontadas, com en actes es de veurer, las quals casas y corral dix ser de la heretat de Pera Antoni Bauça Ferrer son primer Marit.

Y dins de ellas:

Primo, entrant en el primer porxo com entram a ma esquerra un banc de poll ab respalla usat ab tres creus en el respellé.

Item altre banc ab respeller de pi, usat.

Item tres cadiras de repos, duas de fust, y una de vegeta negra, de noguer molt usadas.

Item altre cadira de repos de cirerer, usada, que dix ser de Joan Florit

(Continuará)

L'ESGLÉSIA DE SINEU

PER J. ROTGER

Abans del 1505

El capellà — fos el Canonge de Coimbra o fos un altre ¹ — que, immediatament després de la Conquesta de Mallorca, quedà encarregat d'organitzar la vida religiosa dins l'extensa comarca a on hi ha els pobles de Sineu, Sant Joan y Lloret de Vista Alegre, s'hagué de preocupar tot d'una d'habilitar un lloc o alguns llocs per la celebració de la santa Missa y l'exercici dels demés ministeris.

El lloc que habilità a Sineu, ¿fou una casa particular? ¿Fou una mesquita dels moros? I aquesta casa o mesquita, ¿serví d'església molt de temps? Després de la Conquesta, ¿quan se construí la primera església de Sineu? I aquesta primera església, ¿és la immediata anterior a la que tenim actualment?

¡Ja en passaríem de gust si sabéssim contestar satisfactoriament a totes aquestes preguntes! Però ens falten moltes arroves de documents a llegir; de manera que, ara per ara, lo més prudent o lo més forçós és el silenci.

Sabem que vint anys després de la Conquesta de Mallorca, dins la nostra comarca (que és Sineu, Sant Joan y Lloret de Vista Alegre) ja s'hi feien dues esglésies, puix que En Ramon de Berga l'any 1249 amb motiu d'embarcar-se per València va fer testament en el qual, entre els llegats, deixà deu sous «a la obra de la església de Sineu» y altres deu sous «a la obra de Sant Joan de Sineu». ²

D'una església de Sineu anterior al segle XVI podem dir, per un document que publica D. Estanislau de K. Aguiló, ³ que en el darrer quart del segle XVI li feren obres d'importància.

L'expressat document és una carta d'En Francesc Çagarriga, «Portant veus de Gover-

nador en lo Regne de Mallorca», enviada dia 7 de Setembre de 1388 al batle de Sineu.

Mestre Antoni Uguet, picapedrer d'aquest batliu, havia fet feina del seu ofici a l'església y els jurats no la hi pagaven. Acudí al Governador, y el Governador donà ordres al batle de Sineu. Aquest trameté les ordres als jurats «Nantoni Barber e en G. Calaffe!» y aquests amb los seus companys de juraria y consellers acordaren fer un tall per recollir diners y pagar el deute a mestre Uguet. Però, com abans de fer el tall s'havia de fer la taxació dels bens per sobre lo que cada sineuer havia de desembutxacar, y un dels taxadors, en G. Guitart, no era a la vila, ni se taxava, ni se feia el tall, ni mestre Uguet cobrava.

Vengué a Sineu En Guitart, que era el taxador que faltava, y ¡ni per aquestes! No se feia res per pagar el deute al picapedrer.

Y mestre Antoni Uguet, cansat d'esperar, acudí altra volta al Governador; y aquest li féu justícia, escrivint una carta al batle de Sineu en la qual li manava: que ordenàs als jurats que sense més dilacions pagassen lo que devien a mestre Uguet; y que si per pagar s'havia de fer un tall, que ni jurats ni taxadors s'atrevisen a sortir del terme de Sineu, baix pena de cinquanta lliures, fins que el tall està llest y cobrat y s'hagués satisfet el deute al mestre picapedrer. D'altra manera, acabava dient el Governador, a costes y despeses dels jurats y taxadors enviaré un cap de guayta que doni compliment a lo que jo man.

Lo que havia de cobrar mestre Antoni Uguet eren cent lliures. Era, en aquell temps, una quantitat respectable que indica que l'obra de picapedrer que se féu en aquella església tenia certa importància.

Aquesta notícia sobre l'església vella de Sineu no en té gaire, d'importància. Però quan d'abans del 1505 un ne té poques, la recull com si fos pa beneit.

(1) *Orígens de Sineu* per J. Rotger, pàg. 68.

(2) Devem aquesta notícia a l'amic D. Pere Sampol y Ripoll, que la trobà a *Bab-al-Kofol*, pàg. 78.

(3) Apèndix n.º 1.